

OBNOVLJIVA ENERGIJA ZA IZHOD IZ GLOBALNE KRIZE

Mag. Martina ŠUMENJAK SABOL¹

V sredo 4. aprila je prišel na povabilo Zveze društev za biomaso Slovenije na dvodnevni obisk v Ljubljano Hans-Josef Fella, član nemškega parlamenta. V četrtek 5. aprila smo v sodelovanju s Državnim svetom Republike Slovenije organizirali v dvorani Državnega sveta Republike Slovenije predavanje o pomenu obnovljive energije za izhod iz globalne krize.

Slika 1

Na sprejemu pri mag. Blažu Kavčiču, predsedniku Državnega sveta Republike Slovenije smo bili enotnega mnenja, da bo dvodnevni obisk Hansa-Josefa Fella, člana nemške stranke zelenih in poslanca nemškega parlamenta v Ljubljani in predavanje v dvorani Državnega sveta prispevalo k razširjanju zavesti o pomenu obnovljivih virov energije za izhod iz krize tudi v Sloveniji

Pred predavanjem so gospoda Fella sprejeli dr. Gregor Virant, predsednik Državnega zbora Republike Slovenije, poslanca mag. Dejan Židan in Zvone Lah, ter mag. Blaž Kavčič, predsednik Državnega sveta Republike Slovenije. V sredo zvečer je bil gost v Odmevih, na dan predavanj pa je spregovoril na Valu 202. Uvodoma je udeležence nagovoril predsednik Državnega sveta, predavanju sta predsedovala Franko Nemac, direktor ApE d.o.o. in dr. Peter Kralj, direktor podjetja Gejzir d.o.o.

Nemški Zeleni so orali ledino za globalni prodor obnovljive energije

Mag. Blaž Kavčič, predsednik Državnega sveta Republike Slovenije je uvodoma izrazil zahvalo, da bomo lahko prisluhnili besedam spoštovanega nemškega parlamentarca gospoda Fella in poudaril, da so nemški Zeleni pred več kot tremi desetletji orali ledino povsem novemu konceptu politične ideologije, ki v svoje izhodišče postavlja zeleno politiko in ustvarjanje ekološko trajnostne družbe na podlagi varovanja okolja. Uspeh nemških Zelenih, ki so že dolga leta trdna parlamentarna stranka, je vseskozi velika spodbuda in zgled podobno mislečim posameznikom in

skupinam povsod po Evropi, da se organizirajo in stopijo na pot uresničevanja trajnostnih načel s političnimi sredstvi.

Poudaril je, da so te ideje v Sloveniji vzniknile že pred propadom bivše države Jugoslavije, a so po prvotnem relativnem uspehu, podobno kot tudi v drugih postsocialističnih državah, kmalu izginile iz resne parlamentarne politike. Tako je zelena politika v Sloveniji danes žal večinoma stvar interesa nekaterih zunajparlamentarnih strank in civilne družbe. Imamo vrsto odličnih posameznikov in skupin, ki pa se niso v stanju med seboj povezati in doseči pri državljanih spoznanje, da je zelena politika stvar odnosa do okolja, a v enaki meri tudi do družbe, do človeka, do delovnih mest, gospodarstva, kulture in medgeneracijskega sodelovanja. Majhnost Slovenije, polariziranost politično – finančnih centrov, nezainteresiranost industrije za razvoj bolj zelenega družbeno – gospodarskega okolja - predstavljajo velik izziv za nadaljnji trajnostni razvoj Slovenije. V sedanji ekonomski situaciji in političnih razpravah v zvezi z njo, so ekološka vprašanja potisnjena ob rob. Dojema se jih kot nekaj, kar lahko počaka na boljše čase. Veliko manj se o ekologiji razmišlja kot o priložnosti za izhod iz krize, kot o priložnosti za nova delovna mesta tako v industriji, obrti, kot v kmetijstvu in storitvah.

In prav o teh nemških izkušnjah je bilo predavne cenjenega gospoda Hansa-Jozefa Fella. Nemčija je država, ki se uspešno sooča s krizo, ki gospodarsko in socialno prihodnost že danes gradi na prehodu iz neobnovljivih na obnovljive vire energije. In morda ji bo res uspelo, da bo postala prva velika gospodarska velesila, ki bo prešla na visoko učinkovito in okolju prijazno energijo. Slovenski javnosti je dobro znano, da se je Nemčija z zakonom odločila zapreti vse jedrske elektrarne do leta 2022, in zmanjšati izpuste CO₂ za 40 % do leta 2020 v primerjavi z letom 1990. Cilji, ki si jih je Nemčija zastavila na področju obnovljivih virov, nas navdajajo z optimizmom, da so tehnologije obnovljivih virov vendarle že

¹ Predsednica SLOBIOM, info@slobiom-zveza.si

dovolj razvite in zrele, da lahko začnejo prevzemati ključno vlogo v proizvodnji energije.

Oče nemškega zakona za obnovljivo energijo

Hans-Josef Fell je član nemške stranke zelenih od 1992 leta. 1998 je bil prvič izvoljen v nemški parlament in je od tedaj predstavnik stranke zelenih za energetiko. Tesno je sodeloval s pokojnim dr. Hermannom Scheerom, članom nemškega parlamenta, ustanoviteljem EUROSOLAR-a in dobitnikom alternativne Nobelove nagrade za sončno energijo in tako oblikoval nemški zakon za obnovljivo energijo, EEG, ki je stopil v veljavo 25. februarja 2000 in bil dopolnjen 2004 s ciljem, da dosežejo 12,5 % obnovljive energije do 2010 in 20 % do leta 2020. 20 % cilj so dosegli že lansko leto, ko so imeli med drugim skupno inštaliranih 16 GW sončnih elektrarn, samo v lanskem decembru so jih inštalirali za 3 GW. Hans-Josef Fell je član parlamentarnega Odbora za zaščito okolja in nadomestni član Odbora za gospodarstvo in tehnologijo ter Odbora za obrambo. Je eden vodilnih nemških politikov, ki je vztrajno zahteval ustavitev jedrskih elektrarn in zagovarja 100 % prehod na obnovljivo energijo. Kritizira energetsko politiko Angele Merkel zaradi drastičnega zmanjševanja subvencij, kar zavira hitrejši prehod na obnovljivo energijo.

Obnovljiva energija je postala v Nemčiji ljudsko gibanje, razvoj znanosti in tehnologije za obnovljivo in učinkovito rabo energije pa poleg drugih zelenih tehnologij glavni nemški izvozni trend.

Njihov model spodbujanja obnovljive energije je prevzelo več kot 40 držav, sedaj tudi Japonska, kjer bodo spodbude za obnovljivo energijo vpeljane v mesecu juliju letošnjega leta.

Jedrski in fosilni viri energije poglobljajo finančno, gospodarsko, socialno, politično in okoljsko krizo

Svet je v globalni krizi, ki je večplastna. Poleg klimatskih sprememb in drugih problemov, ki uničujejo okolje in naše zdravje, smo se znašli v vrtincu finančnih, gospodarskih, socialnih in moralnih težav. Tudi Slovenija se je morala spopasti s iskanjem rešitev za izhod iz krize. Najprej sta se vlada in parlament osredotočila na reševanje finančne krize. Hans-Josef Fell je opozoril, da mora biti slovenska oblast previdna pri ukrepih iskanja poti razvoja gospodarstva, če želi stabilizirati javne finance in gospodarstvo izvleči iz gospodarske stagnacije. Po njegovem je nerazumno, da si je Vlada Republike Slovenije dovolila podpreti projekt blok 6 TEŠ, še huje pa bi bilo, če bi poslanci Državnega zbora podprli predlog za izdajo

Slika 2
Dr. Gregor Virant, predsednik Državnega zbora Republike Slovenije je na kratke obisk sprejel Hansa-Josefa Fella, nemškega poslanca stranke zelenih

Slika 3
Hans-Josef Fell, član nemške stranke zelenih in član nemškega parlamenta je poudaril, da je samo v lanskem decembru Nemčija inštalirala v obnovljivo energijo 3 GW novih moči, to je več kot znaša moč vseh naših elektrarn

Slika 4
Predavanju sta predsedovala Franko Nemač, direktor ApE d.o.o. in dr. Peter Kralj, direktor podjetja Gejzir d.o.o., ki sta poudarila pomen nemške zakonodaje za globalni prodor obnovljive energije in izrazila hvaležnost za njegovo sodelovanje na mednarodnih konferencah, ki jih vsako leto organiziramo v sodelovanju z Državnim svetom RS

Slika 5
Dejan Židan, poslanec
Državnega zbora
Republike Slovenije in
predsednik Odbora za
kmetijstvo, gozdarstvo,
prehrano in okolje se je
pogovarjal s Hansom-
Josefom Fellom o
pomenu trajnostnega
razvoja za pridelavo
zdrave hrane

poročstva za nadaljnjo izgradnjo projekta, saj je okoljsko nedopusten in upoštevajoč hiter razvoj znanosti in tehnologije nesprijemljiv tudi zaradi nekonkurenčnosti v primerjavi s ceno elektrike iz obnovljivih virov energije. Projekt bo prinašal izgubo, ki jo bodo morali v končni fazi pokriti davkoplačevalci. Poleg tega cena premoga na svetovnem trgu narašča zaradi povečanega povpraševanja na Kitajskem in v drugih razvijajočih se državah. Letos so morali nekatere nemške termoelektrarne že zapreti in ena od večjih nemških energetske družbe je prvič lansko leto zaključila iz izgubo. Tako tudi privatni kapital ni več posebej zainteresiran za tovrstne naložbe in evropska banka zahteva za blok 6 TEŠ poročstvo države, da izključijo riziko odplačevanja dolga. Jasno je tudi, da bo cena emisijskih kuponov v prihodnje vedno višja.

Podobno bodo tudi cene nafte in plina dolgoročno nepredvidljivo naraščale. Energy Watch Group je izdala študijo, ki jo je potrdila tudi IEA, da je bil višek črpanja nafte v letu 2006.

Predvidevajo, da bodo 2030 leta lahko načrpali polovico manj nafte kot danes. Današnja realnost nas opozarja, da bo, če nadaljujemo s fosilnim scenarijem, cena nafte vrtoglavo naraščala. Stopnjevali se bodo mednarodni konflikti na račun zagotavljanja ali izsiljevanja oskrbe s fosilnimi energenti. Vladimir Putin, novi predsednik Rusije je pred kratkim napovedal, da plin, kot najprijaznejši fosilni energent ne bo nikoli več tako poceni kot je sedaj.

Zaradi zaščite zdravja ljudi in okolja so za Hansa-Josefa Fella naložbe v jedrsko energijo povsem nesprijemljive. Poudaril je, da smo ljudje prehitro pozabili na Černobilsko katastrofo in da se ne zavedamo negativnih posledic vsakdanjega delovanja elektrarn, poleg nerešenih problemov odlaganja odpadkov in nevarnosti ob naravnih in drugih nesrečah ter morebitnih terorističnih napadih. Ponovno renesanso jedrskih elektrarn je tako zaustavila Fukušima, ki je javnost ponovno prebudila, da se je potrebno upreti nepremišljenim odločitvam politike, ki so s centri gospodarske in energetske moči usodno povezani. Angela Merkel je bila prisiljena po nekaj mesecih, ko so se odločili za nadaljevanje jedrske strategije, ustanoviti znanstveno komisijo, ki jo je vodil prof. dr. Klaus Toepfer. Komisija je določila, da se morajo jedrske elektrarne v Nemčiji do leta 2022 zaustaviti. Sledili so jim Italjani in Švicarji. Izgradnji novih jedrskih so se v zadnjem času odpovedali še Finci in Tajci, Kitajci, Japonci, Čehi, Bolgari, Britanci in Nizozemci. Slednji so računali, da bodo lahko z elektriko iz nove jedrske elektrarne oskrbovali Nemčijo z ceneno električno energijo, ko bodo le-ti zaprli vse nuklearke. Toda z načrtnim razvojem obnovljive energije je prišlo do zgodovinskega preobrata, ko je tudi cena elektrike sonca in vetra postala poleg hidroenergije cenejša od jedrske energije.

Slika 6
V diskusiji so sodelovali tudi
Vili Kovačič o upravičenosti
bloka 6 TEŠ, Marjan Koželj, ki
ni prepričan v gospodarnost
obnovljive energije in
Nestor Lopez, odpravnik
poslov Venezuelskega
veleposlaništva v Ljubljani
je opozoril, da v Venezueli,
kjer so največje svetovne
rezerve nafte, proizvedejo
hidroelektrarne 73 %
elektrike in da njihova
država ne bo gradila
jedrskih elektrarn

Voda, sonce, veter in toplota zemlje so brezplačni energenti

Hans-Josef Fell je predlagal, da morata slovenska javnost in politika začeti gospodarsko krizo reševati s prehodom na obnovljivo energijo, ekološko kmetovanje in zeleno industrijo. Pri tem je omenil tudi pomen pridobivanja oglja pri energetski izrabi biomase, ki je med drugim tudi odličen dodatek za ohranjanje rodnosti tal in način vezanja ogljika v zemlji. Zato mora Slovenija svoj znanstveno-raziskovalni potencial in razvoj kmetijstva, industrije ter energetike preusmeriti v trajnostni razvoj, sicer bo izgubila priložnost da prispeva k izgradnji temeljev stabilne družbe prihodnosti.

Tudi v Nemčiji kljub velikemu svetovnemu uspehu bijejo boj za prelom s energetsko preteklostjo, saj jedrski in premogovniški lobi želi za vsako ceno ohraniti in utrditi svojo moč, s čemer se sooča tudi Slovenija. Dosedanji prevladujoči argumenti proti obnovljivi energiji so bili nezadostna količina obnovljivih virov energije in visoka cena investicij.

Z razvojem se cena investicij znižuje, tako je obnovljiva elektrika vse cenejša. Zato tudi naložbe v Sloveniji, kjer je nižji družbeni bruto produkt ne bi smele biti problem, saj je finančna perspektiva tovrstne investicije dolgoročno stabilna, z razvojem se predvideva še dodatno možno nižanje cene inštalirane moči. Zato je za banke varna naložba kapitala in zanimiva za kreditiranje. Dodatna korist proizvodnje obnovljive energije je dejstvo, da se lahko vključi v sistem proizvodnje vsak posameznik ali skupina ljudi, še več, tovrstni skupni interesi omogočajo lokalno samooskrbo in so pomemben način odpravljanja brezposelnosti in bodo pomemben vir proračunskih prihodkov v bodoče. V Nemčiji je bilo na področju obnovljive energije leta 1998, ko je delež obnovljive energije znašal 6 % zaposlenih 30.000, v proizvodnji jedrske energije 38.000. V letu 2010 je bilo zaposlenih že 370.000, v proizvodnji jedrske energije pa 30.000. Do leta 2020 predvidevajo v proizvodnji obnovljive energije 500.000 ljudi. Opozoril je, da bi morala slovenska oblast v okviru zakonske ureditve odpraviti ovire, ki onemogočajo prodor obnovljive energije in po potrebi uvesti ustrezne zakonske dopolnitve in spremembe.

V prihodnje se Nemčija osredotoča v razvoj vrhunskih, okolju čim bolj prijaznih tehnologij, saj smo pred revolucionarnimi spremembami energetskega sektorja in družbenega razvoja nasploh. Nemčija velja za vodilno državo v razvoju obnovljive energije. Leta 2010 so vložili 41 mlrd EUR Pomembno je dejstvo, da je Kitajska v

Slika 7

Mag. Andreja Zupančič, raziskovalka iz Centra za energetske učinkovitost IJS, je gospodu Fellu več vprašanj, tudi glede primerjave med Dansko in Nemško razvojno strategijo. Odgovoril je da ima Danska novo oblast, ki je dovolj ambiciozna. Na žalost pa politika konzervativne stranke in liberalcev v Nemčiji ni dovolj naklonjena obnovljivi energiji, saj je cilj, da do 2020 proizvedejo samo 35 % obnovljive energije, kar je bistveno premalo za dejanske možnosti in ambicije prebivalstva in stroke

investicijah močno prehitela Nemčijo, saj je investirala 50 mlrd EUR. Amerika je s 30 mlrd šele na 3. mestu, Italija je investirala že 14, Brazilija pa 7 mlrd.

Poleg Hansa-Josefa Fella, je vse več ljudi pričanih, da bo svet v naslednjih 20 letih doživel celovito razvojno preobrazbo. Ameriški znanstveniki so v novemberski številki 2009 Scientific American navedli, da globalni stroški za prehod v obnovljivo energijo od leta 2010 - 2030 znašajo 100.000 mlrd USD, medtem ko bi ustaljena fosilna verzija letno potrebovala 200.000 USD.

Tudi mi smo od 2007 leta dalje našim rednim letnim konferencam dali simboličen naslov: OVE in URE za Slovenijo do 2030. Upoštevajoč dosežanje uspehe Slovenije v uvajanju obnovljive energije in glede na naše razpoložljive naravne danosti bomo ta cilj tudi dosegli. ■

Priporočam vam, da prisluhnete Hansu-Josefu Fellu v:

Odmevih: <http://tvslo.si/#ava2.133155058>;

Valu 202:<http://www.val202.si/2012/04/hans-josef-fell-ne-razumem-gradnjete-6/> in na spletni strani www.skledar.tv pod DSRS.

Slika 8

Zvone Lah, poslanec Državnega zbora Republike Slovenije, podpredsednik Odbora za kmetijstvo, gozdarstvo, prehrano in okolje ter član Odbora za infrastrukturo in prostor in Hans-Josef Fell sta izmenjala stališča o prehodu na obnovljivo energijo